

Johtaja Ville Mattinen 50-vuotias.

Elokuun 12 päivänä täytti Helsingissä toimitusjohtaja *Ville Mattinen* 50 vuotta.

Johtaja Mattinen syntyi Vuokkiniemellä Vienan Karjalassa elokuun 12 p:nä 1884. Käytyään kotiseudullaan koulua siirtyi hän jo nuorena Suomeen ja ryhtyi siellä liikealalle vuodesta 1899. Oltuaan eri liikkeissä siirtyi hän v. 1909 vaasalaisen suurliikkeen Lassila & Tikanoja Oy:n palvelukseen, ja v. 1918, kun tämä liike perusti sivuliikkeen Helsinkiin, tuli tämän toimitusjohtajaksi. Vuosi vuodelta on liikkeen Helsingin konttori johtaja Mattisen tarmokkaan liikejohdon alaisena laajentunut ja suurentunut. Johtaja Mattinen on myös liikkeen johtokunnan jäsen. Sen ohella on hän monien muiden liikkeiden johdossa ja liikemiesyhtymäin luottamushenkilöitä. Niinpä hän kuuluu Vaasan Kenkätehdas Oyn johtokuntaan, on Helsingin Kutomo ja Kravatti Oyn johtokunnan puheenjohtaja, Suomen Tukkukauppiasliiton ja Suomen Liikemiesyhdistyksen johtokunnan jäsen ja Suomen Tukkukauppiasliiton kangas- ja lyhyt-tavaraosaston puheenjohtaja.

Liikemiestoimintansa rinnalla on johtaja Mattinen paljon ottanut osaa kansalaistoimintaan, kuuluen m. m. Helsingin Kansallisseuran johtokuntaan ja kokoomuspuolueen toimihenkilöihin. Mutta Vienan Karjalan poikana on hän innolla liittynyt synnyinseutunsa ja kotimaakuntansa kansallista kohottamista tarkoittaviin liikkeisiin, sen sekä kansallisiin sivistys- että vapauspyrkimyksiin. Hän on ollut mukana ja tehokkaalla tavalla vaikuttanut Suomen vapaussodan aikana ja sen jälkeen syntyneissä Vienan sekä Aunuksen vapausliikkeissä, ollen m. m. Aunuksen vapausyrityksen toimihenkilöitä. Heti kun Karjalan Sivistysseura keväällä 1917 perustettiin jatkamaan Vienan Karjalaisten Liiton työtä, liittyi johtaja Mattinen ensimmäisessä kokouksessa seuran jäseneksi ja on siitä lähtien siinä innolla toiminut. Melkein koko ajan on hän ollut seuran johtokunnan jäsenenä, jona edelleen on, ja ajoittain sen varapuheenjohtajana. Lehtemme, seuran nykyisen aikakausjulkaisun Toukomiehen, tullessa perustetuksi vuoden 1925 alussa, kuului hän sen perustajiin ja on koko sen kohta kymmenvuotisen ajan ratkaisevalla tavalla toiminut sen taloudelliseksi tukemiseksi. Näiden hänen suurten ansioittensa vuoksi seura 25-vuotis-juhlassaan

Johtaja Ville Mattinen.

1931 kutsui johtaja Ville Mattisen kunniajäsenekseen ja äsken antoi hänelle seuran ansiomerkin.

*

Johtaja Mattinen vietti 50-vuotispäiväänsä äsken hankkimallaan uudella kesätilalla, kauniissa huvilassaan Vihdin Enäjärven rannalla. Päivä muodostui suureksi juhlapäiväksi, jona lukuisat henkilöt, laitokset, yhtymät ja liikkeet osoittivat hänelle kunnioitustaan ja esittivät onnittelujaan. Jo varhain aamulla saapuivat Karjalan Sivistysseuran johtokunnan lähetystönä sen jäsenet W. Keynäs, Iivo Härkönen, Pekka Mattinen, Viljo Puustinen ja Rafael Engelberg tuoden hänelle seuran onnitellut ja kauniin adressin. Adressia antaessa varapuheenjohtaja Keynäs lausui:

»Karjalan Sivistysseuran johtokunta tahtoo tänään, jolloin Sinä, veli Ville Mattinen, olet astunut elämässäsi ensimmäisen varsinaisen rajapyykin kohdalle, mieluisana ja kunniaakkaana velvollisuutenaan esittää Sinulle seuramme entiselle varapuheenjohtajalle, kunniajäsenelle ja suuresti ansioituneelle seuran ja johtokunnan merkkimiehelle sydämellisimmät onnentoivotuksensa. Sinä et ole Karjalan Sivistysseurassa vain tavallinen, meidän muiden kaltainen valittu luottamusmies, vaan kuulut seuramme pitkäaikaisten tukipylyväntien ansiokkaaseen joukkoon. Lähiaikoina täyttää äänenkannattajamme Toukemies 10 vuotta. Koko tämän ajan on lehden taloudellinen puoli ollut miltei kokonaan huolenasi. Tiedämme Sinulla siinä olleen suuriakin vaikeuksia voitettavana, mutta sillä tarmolla, joka kaikissa toimissasi on ominaista, olet tässäkin suoriutunut loistavalla tavalla. Ansiosi muutenkin työsi johdosta Karjalan heimon hyväksi ovat suuret. Sen vuoksi Karjalan Sivistysseuran johtokunta pyytää tästä kaikesta Sinua, lähimpää työtoveriaan, hartaasti kiittää. Se uskaltaa luottaa siihen, että Sinulla yhäkin riittäisi palavaa rakkautta heimosi kohottamis- ja vapautumistyössä. Vaatimattomana kiitollisuuden osoituksena pyytää seuran johtokunta jättää Sinulle tämän adressin.

Ota vastaan meidän kiitollisuutemme ja kunnioituksemme!»

Sinikantiseen adressiin taiteilija V. Kaliman koristeellisesti tekstaamat sanat kuuluivat: »Kunniajäsenelle ja johtokuntansa jäsenelle Toimitusjohtaja Ville Mattiselle hänen 50-vuotispäivänään elokuun 12 päivänä 1934 kiittäen häntä suuriarvoisesta suorituksesta Karjalan Sivistysseuran työn tukemiseksi ja erittäinkin lujan taloudellisen pohjan luomisesta seuran aikakauslehtitoiminnalle viimeisenä vuosikymmenenä, sekä kaikesta hartaasta ja uhrautuvasta toiminnasta itäisen Karjalan kansalliseksi kohottamiseksi ja kerran tapahtuvaksi vapautumiseksi, kunnioittaen ja onnitellen Karjalan

Johtaja Ville Mattinen kesäkodissaan juhlapäivänä saamiensa lahjojen ja kukkien keskellä.

Sivistysseura ja sen Johtokunta. — Johtaja Mattinen vastasi lyhyin sanoin hänelle esitettyyn kunnianosoitukseen.

Samalla kertaa karjalaisten ystävien puolesta maisteri Erkki Reijonen, johtaja Probus Rahikainen ja kirjailija Iivo Härkönen jättivät juhlijalle arvokkaan hopeaisen kukkamaljakon kukkiineen, jota jättäessä maisteri Reijonen puhui ja johon olivat osallistuneet A. Mitro, W. Keynäs, Reijonen, Härkönen, Rahikainen, P. Pankkonen, Simo Niemi, Paavo Mauranen, K. Mauro, J. Pohjola, V. Niemelä, V. I. Arhippainen ja W. Luoto. Tämän jälkeen hra Lasse Kuntijärvi ja johtaja Rahikainen esittivät Karjala-kerhojen keskusliiton onnitelun ja kukkavihkon, jolloin edellinen piti puheen.

Henkilökohtaisia onniteluja ja lahjoja toivat edellisten lisäksi seuraavat liikkeet ja yksityiset: Lassila & Tikanoja Oyn johtokunnan puolesta kauppaneuvos Fr. Tikanoja ja johtaja L. Niinioja jättäen komean hopeakannun ja tarjottimen, joihin oli piirretty koko johtokunnan nimet; Lassila & Tikanoja Oyn Helsingin konttorin henkilökunnan lahjan johtaja N. Antila; liikkeen Vaasan konttorin henkilökunnan lahjan kauppaneuvos Tikanoja; Helsingin Kutomo- ja Kravatti Oyn johtokunnan lahjan johtajat Juho Mattinen, Antila ja Niinioja; Vaasan Kenkätehdas Oyn lahjan kauppaneuvos Tikanoja; Suomen Läkemiesyhdistyksen lahjan pankinjoht. Antti Hiltunen ja joht. Ossi Holmström; Kansallis-Osake-Pankin joht. Hiltunen; Helsingin kauppiaitten yhdistyksen konsuli John Nurminen; Helsingin Kansallisseuran prof. Edvin Linkomies; Kokoomuspuolueen Uudenmaan piirikunnan prof. rouva Linkomies, Finlaysonin ja Forssa Oyn joht. Sundbäck; lisäksi tuotiin Porin Puuvilla Oyn, Vaasan Puuvilla Oyn (Tikanoja), Vaasan Kutomo Oyn (Niinioja), Tampereen Verkatehdas Oyn (joht. Bolander) ja Yhdistyneitten Villatehtaitten (joht. S. Carlsson ja hra Hagert) lahjat ja kukkaislahetykset sekä seuraavain yksityisten: konsuli Nurminen, johtaja ja rva Pajarinen, johtajat Pekka ja Julio Mattinen, joht. ja rva Antila, joht. ja rva Bolander, toht. ja rva Korte, joht. ja rva Lassila, esittelijäneuvos E. Castrén ja neiti A. Hamberg. — Sähkösanomia ja kirjeonniteluja saapui yli kahdensadän.

Juhla-aamiaisilla juhlijän kesäasunnolla piti kansak. opettaja W. Keynäs puheen, joka sisälsi m. m. seuraavaa:

Miehuusiän täyttänyt, kunnioitettava talon isäntä!

Kalevalan sankareissa ilmenee Suomen heimon luonnetyyppit hyvin selvinä. Heissä on paljon erilaisuuksia, mutta kuntoisuuteen nähden ne voidaan jakaa pääasiassa kahteen ryhmään: niihin, jotka hengenmaltajina kohosivat kansansa johtajiksi ja niihin, jotka tulivat kuuluisiksi etevinä käytännön miehinä. Edellisten pääedustajana on pidettävä vakaata Väinämöistä, iänikuista tietäjää, jälkimmäisten taas Iimarista, maailman taitavinta seppää.

Kalevalan laulumailla, Vienan vetreimmällä runoalueella, siellä, missä suurista Kuittijärvistä ylin ja läntisin pistää viimeisen laajan lahtensa Maanselän harjanteeseen, siellä lahden perukassa sijaitsee Vuokkiniemi, muinaisrunojen arrekanmio, josta monet Suomen tietomiehet ja tutkijat ovat keränneet hyvän saaliin ja palanneet sieltä aarteineen tyytyväisin mielin. Sieltähän suuri Lönnrotkin sai eheimmät kansanrunot, joiden aiheuttamana hänelle kokonais-Kalevala vasta kirkastui ja habmottui. Vuokkiniemen kirkonkylä ei ole ollut, kuten tunnettua, mikään erikoisen kuuluisa runostaan. Sen sijaan sen ympäristökylät: Tsenanniemi, Latvajärvi, Venehjärvi ja Vuonniemi ovat olleet runojen varsinaisia kultamaita. Mutta toisessa suhteessa on tällä kirkonkylällä ollut oma merkityksensä. Sen sijaan, että mainituissa runokylissä on muu sivistys ja taloudellinen elämä ollut kovin alhaisella tasolla, on kirkonkylä ollut käytännöllisen talouselämän johtavana keskuksena. Se on ollut onnellisessa asemassa siinä suhteessa, että sen kautta on kulkenut merkittävä sivistystie idän ja lännen välillä, ollen se näiden kosketuskohtana. Tämä valtatie: Suomussalmi—Vuokkiniemi—Uhtua—Jyskyjärvi—Kemi, samoin kuin monet muut sen pohjois- ja eteläpuolella olevat valtavyylät ovat vaikuttaneet siinä suhteessa onnellisesti, että samalla kuin näitä teitä myöten venäläisyys on tunkeutunut yhä syventämälle länteen, ovat toiselta puolen nämä väylät olleet melko avoinna Suomeen. Ne ovat olleet ne »henkysaukot», joiden kautta länsimainen vaikutus on levinnyt Itä-Karjalaan. Osaksi tämän, osaksi paikallisen vanhan kalevalaisen sivistyksen johdosta on venäläisyyden vastustus ollut sitä jyrkempää, mitä kauemmaksi se on tunkeutunut Karjalassa länteenpäin. Tämä selvittää sen, miksi vapaudenkaipuuseen ja vapaustaisteluihin nähden Vienan Karjalaa on verrattu Pohjanmaahan, samoin kuin viime-mainittua on rinnastettu Taalainmaan kanssa Ruotsissa.

Mattisen talo Vuokkiniemen kirkonkylässä sijaitsee pienellä Ylä-Kuittijärven pistävällä niemikkeellä. Kun itäiset penikulmantakaiset vihurilaineet vyöryvät Vuokkiniemen rantaan, kohtaavat ne ensiksi Mattiseniemien, joka ne katkaisee kahtia. Tässä niemessä on päivänsankarimme, johtaja Ville Mattinen syntynyt ja viettänyt lapsuutensa kultaisia päiviä. Vihaiset itätuulet ovat hänen lapsenkutrejaan liehutelleet samanaikaisesti kuin kalevalainen mahti ympäröi häntä ja läntinen vaikutus, etenkin siinä muodossa, että vuokkiniemeläiset miehet, jotka talvisin olivat kiertokaupalla pääasiassa Pohjanmaalla, toivat tullessaan unsia vaikutteita paikkakunnalle, siten syvensi kansallisia arvoja. Vienan runotar ei kyllä-

Johtaja Ville Mattisen kesäkodin kaunis uimaranta saunoineen.

kään antanut tälle lapselle sitä tietäjaperintöä ja niitä mahtiominaisuuksia, joita runosankari Väinämöinen edustaa, mutta kylläkin sensijaan runsain määrin niitä ituja istutti, joita käytännönmiesteppo Ilmarinen omasi. Kun nämä idut jo aikaisin pääsivät Suomen ilmapiirissä kehkeytymään, nousi siitä runsas sato, jonka todistajina me tänä päivänä olemme ja joka sato edelleen jatkuvasti lisääntyy.

Jos kenestä, niin johtaja Ville Mattisesta voidaan sanoa, että hän on, kuten amerikkalaiset sanovat: *selv made man*, s. o. hän on itse tehnyt itsestään miehen, sen, mitä hän nykyään on. Syntymäseutunsa ei voinut hänelle antaa muuta kuin niukan vieraskielisen opinalkeen. Muu on omaa hankkimaa. Avoin silmä ja kuuleva korva yhdessä synnyntuon lahjakkuuden kanssa ovat nostaneet tyhjästä alkaneen karjalaispojan nykyiseen sangen korkeaan ja kunnioitettavaan sekä taloudelliseen että yhteiskunnalliseen asemaan. Tämä tulos, kauniin elämänkaaren korkealle nousu, jossa ei vielä laskua näy, on käsittääkseni perustunut suuressa määrin siihen kauniiseen ja ihailtavaan luonteenomaisuuteen, jota sanomme rehellisyydeksi, oikeudenmukaisuudeksi sanoissa ja teoissa. Olen henkilökohtaisesti useasti ollut tilaisuudessa näkemään, miten johtaja Mattinen on aina kuohahtanut ja jyrkästi tuominut epärehellisyys ja kierouden, esiintyivät nämä millä taholla tahansa.

Viimekuluneiden vuosikymmenien aikana on ollut jokaisella karjalaisella tilaisuus olla apuna siinä taistelussa, jota Itä-Karjala on käynyt oikeuksiensa ja vapautensa puolesta. On ollut suuri ilo todeta, että johtaja Ville Mattinen on kuulunut tässä suhteessa Karjalan parhaimpiin poikiin. Tässä tilaisuudessa ei ole tarpeellista ruveta luettelemaan hänen töitään yksityiskohtaisemmin. Riittää kun viittaa hänen matkaansa Vienan pitäjään v. 1918 perustamaan sinne karjalaisia suojeluskuntia. Vähän myöhemmin eli ennen Aunuksessa käytyä vapaustaistelua otti johtaja Mattinen osaa vieläkin vastuunalaisempiin tehtäviin. Hänellä on lisäksi riittänyt sekä aikaa että harrastusta jatkuvasti meidän asiallemme aikana, jolloin niin monen käsi on tässä suhteessa herpaantunut. Me Karjalan Sivistysseuran johtokunnan jäsenet, jotka olemme siinä ominaisuudessa joutuneet läheiseen kosketukseen johtaja Mattisen kanssa,

olemme hänessä oppineet tuntemaan miehen, joka samalla kun hän asiallisesti ja suoraan lausuu mielipiteensä, samalla lämpimällä myötätunnolla seuraa ja edesauttaa karjalaisten sivistyspyrkimyksiä ja hänen tässä mielessä tekemänsä taloudelliset uhraukset tulevat varmaan vaikuttamaan suunaavasti tuleviin karjalaispolviin.

Kun minä Karjalan ulkomaisen valtuuskunnan jäsenenä ja sen tšekäläisenä edustajana pyydän esittää Sinulle, veli Mattinen, heleän, vaikkakin nyt raskaassa orjuudessa huokaavan heimoni tervehdyksen ja syvän kiitollisuuden ja kunnioituksen tunteen tänä merkkipäivänäsi, niin en osaa sitä kauniimmin tehdä kuin esittämällä Sinulle vilpittömimmän tunnustukseni suorittamastasi työstä. Meillä karjalaisilla poliittisen perinnön vaalijoillahan ei olekaan tällä kertaa tilaisuutta näkyväisessä muodossa tätä syvästi tuntemaamme kiitollisuutta Sinulle osoittaa. Sen vuoksi toistan Sinulle tässä sen tunnustukseni, ja sanon, että Sinulla veli Mattinen, on laajalti tunnettu ja arvossa pidetty hyvä ja puhdas nimi. Tämä saavutus merkitsee ihmiselämässä kovin paljon. Tällaisia kirkasnimiä poikiaan ennen kaikkea Karjala-äiti tarvitsee ja juuri niihin se luottaa. Koko maailmahan on nyt sangen levoton, tapahtumat seuraavat toisiaan ja kiihkeästi odotetaan uusia tietoja niistä. Tarkkaavainen havainnoitsija näkee näissä tapauksissa erinäisiä merkkituloja. Niistä voi tehdä joitain johtopäätöksiä. Voi olla lähellä se aika, jolloin Karjalan kysymyksiin siirtyy esiin polttavana kysymyksenä — meillä karjalaisillahan tämän kysymyksen täytyy aina olla aktuaalisena. Tällöin on Karjala-emollamme turvallista tietää, että sillä on senkaltaisen mies käytettävänä kuin Sinä, Veli, olet, johon se voi hätänsä hetkenä luottaa.

Olemme molemmat samojen kisatantereitten samanaikuisia kasvatteja. Olemme olleet niinkään lapsuudenpäivät yhdessä sekä kisa- että toisinaan toratoverit. Sen vuoksi tuntuu niin mieluisalta saada omaltakin kohdaltani iloita kanssasi tänä päivänä ja puristaa kättäsi tietoisena siitä, että Mattisemmiemen hyväin haltijain siunaus kaunistaa töitäsi ja Vienan runottaren istuttama pyhä isänmaarakkauden tuli Sinussa palaa kirkkaana ja voimakkaana. Näin jatkukoon!

Kirjallisuutta.

Werner Söderström Osaakehtiön kustannuksella on ilmestynyt:

Artturi Leinosen «Hakkapelitlat» kokonaan valmistunut. Tämän sankariromaanin kolmas osa eroaa kahdesta edellisestä siinä, että tapahtumain näyttämönä on Pohjanmaa ja että siinä kuvaillaan rauhantoimia tuona kolmen vuosisadan takaisena rauhattomana aikana. Hämeenkaan metsässä sijaitsevan Kyrön skanssin, tämän maamme historiassa ainutlaatuisen metsälinnon tuhoon saakka. — 302 sivua. Hinta 40:—, sid. 50:—.

Pearl Buck: «Pojat». — Amerikkalaisen naisen romaani kiinalaisesta Saarijärven Paavosta, «Hyvä maa», sai toissa vuonna Yhdysvaltain korkeimman kirjallisen kunnianosoituksen ja on siellä vielä tänäkin vuonna enimmäin myytyjä romaaneja. Tämä mainio romaani on saanut jatkosäilytystä nyt ilmoitettavassa teoksessa. Keskushenkilönä kirjassa on nuorin poika, jonka vaellus maineen tähtiä kohti on kuvattu suurella voimalla. — 523 sivua. Hinta 40:—, sid. 55:—.

Giovanni Papini: Gog. — Italialaisen kirjailijan Papinin merkittävä romaani «Gog» on ilmestynyt suomenkielellä kirkkoherra A. Carlingin kääntämänä. Teos on voimakkaimpia ja omalaatuisimpia romaanin muotoon puettuja ajan kuvauksia nykypäiviltä. —

André Maurois: Perhepiiri. Ranskalaisen kirjailijan rakkaus- ja perhe-elämäromaani, jossa tehoavalla tavalla ratkaistaan naisen sielunelämän probleemia. Hinta 40 mk., sid. 50 mk.

G. Warwick: Vanhaa ja uutta viiniä. Erinomainen nykyaikainen englantilainen romaani, päivän luetuimpia kirjoja. — Hinta 55 mk., sid. 65 mk.

A. E. Järvinen: Salojen suuria ja pieniä. Suomalaisen luonnonkuvaaajan kuvauksia ja kertomuksia saloilta. — 25 mk.

Johannes Karma: Poliittikan voimamiehiä. Kuvitettu. — Se, ken ei ole ennen lukenut historiaa tarkkaan tai saanut myöhempiä ajantapausten seuraamisesta selkeää kuvaa aikojen vaikuttavimmista valtiomiehistä, joita tekijä kutsuu poliittikan voimamieheksi, lukekoon tämän pienen teoksen saadakseen voimakkaassa ja suppeassa muodossa kuvan historian huippumiehistä Cesarista nyky-päivän suuruuksiin asti. — Hinta 40 mk., sid. 50 mk.

Tohtori Eino Railo: Yleisen kirjallisuuden historia. II osa: Keski-aika-varhaisrenessanssi. — Tämä kirjallisuutemme voimamies, käyttäksemme Karman sanontaa, on nopeassa ajassa saanut valmiiksi toisen, edellistä laajemman osan suuresta, erittäin valaisevasti ja omintakeisesti kirjoittamastaan kirjallisuuden historiasta. Tämä osa käsittelee ehkä yleisen kirjallisuuden mielenkiintoisinta aikaa. Parhainta sivistysluttavaa.